

2022

ŠTÁTNY ARCHÍV V PREŠOVE,
PRACOVISKO ARCHÍV POPRAD

Predarchívna starostlivosť

Prístup k archívnym dokumentom

► Predarchívna starostlivosť

- schválené registratúrne poriadky – 12
- návrhy na vyradenie – 160
- štátny odborný dozor – 10
- školenia – 2
- preberanie – vyradovacie konanie – 106,00 bm
- preberanie – mimo vyradovacieho konania – 24,30 bm

► Bádateľská agenda

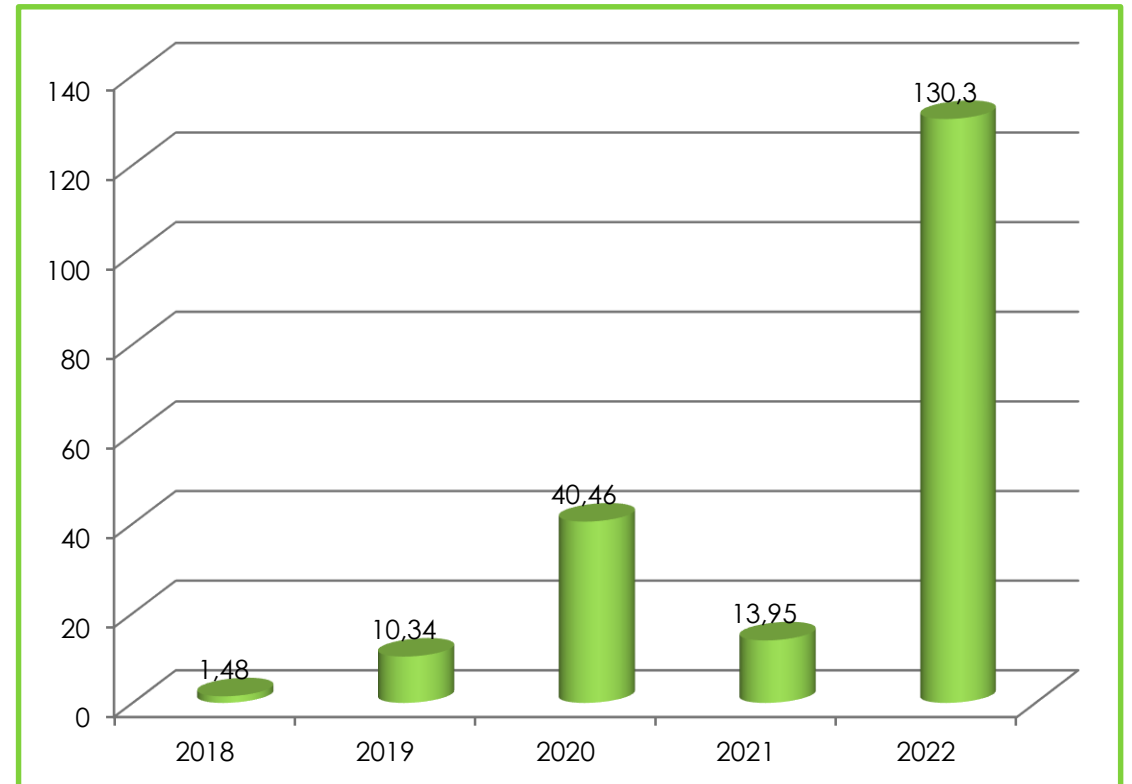
- bádateľia počet: 74
- bádateľské návštevy: 160
- zahraniční bádateľia: 3

► Prístup k AD

- žiadosti 281
- vydané fotokópie, odpisy, výpisy 1632

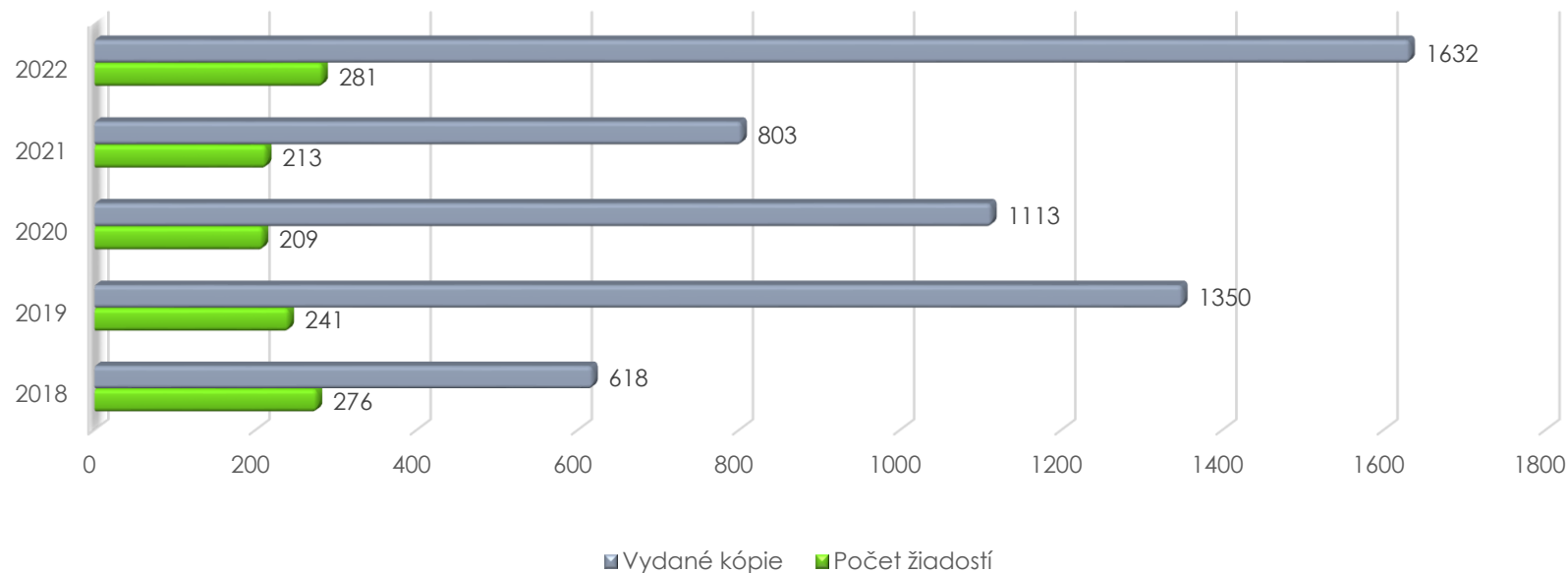
Prehľad množstva preberaného archívneho materiálu v rokoch 2018 - 2022

- ▶ V roku 2022 sme sa sústredili najmä na preberanie archívnych dokumentov, čo bolo umožnené zvýšenou skladovou kapacitou. Archív tiež inicioval vyradovanie a preberanie archívnych dokumentov z obecnej a mestskej samosprávy kvôli uskutočneným komunálnym voľbám a s nimi súvisiacimi zmenami na postoch obecných starostov a primátorov miest. V roku 2022 sme celkovo prevzali 130,30 bm archívnych dokumentov.

Prehľad počtu podaných žiadostí a vydaných kópií archívnych dokumentov v rokoch 2018 - 2022

Počet podaných žiadostí o prístup k archívnym dokumentom a počet vydaných kópií archívnych dokumentov narastá, počet vydaných kópií v roku 2022 dosiahol doteraz najvyššiu hodnotu 1 632 ks.

Prehľad počtu bádateľov a bádateľských návštev v rokoch 2018 - 2022

- ▶ Bádatelia sa postupne po minulom covidom roku vracajú prezenčne do bádateľne, počet bádateľských návštev oproti roku 2021 vzrástol o 60 %.

Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov

Výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť

► Sprístupňovanie archívnych dokumentov

- Inventarizované – **26,87 bm**
- usporiadané – **51,82 bm**
- úbytky – **13,30 bm**

► Archívna knižnica (ks) **10 598**

- prírastky **110**

► Publikačná činnosť

- monografie **2**
- štúdie **2**
- články **5**
- posudky **1**
- recenzie **1**

► Exkurzie **14**

► Prednášky **10**

► Spolupráca s médiami **13**

► Výstavy **2**

Pomocné archívne práce

- vyhotovovanie štítkov na archívne škatule, triedenie, usporiadanie, škatuľovanie a ukladanie presťahovaného archívneho materiálu v súvislosti s haváriou vody, kúrenia a kanalizácie a s prípravou priestorov na prevzatie delimitovaných fondov zo Štátneho archívu v Prešove, špecializované pracovisko Spišský archív v Levoči.

Škatuľovanie, triedenie, usporadúvanie

Pracovníci archívu museli opätovne v rámci záchrany archívnych dokumentov (havária vody, kúrenia a kanalizácie) a prípravy priestorov pre delimitované fondy zo Štátneho archívu v Prešove, špecializované pracovisko Spišský archív v Levoči vyťahovať 118,88 bm archívnych fondov. Vyhotovali štítky na archívne škatule, preškatuľovali archívne fondy uložené v starších zničených archívnych škatuliach, vyťahovali fondy z pivničných priestorov, pripravili ich na sterilizáciu.

Rozlúčka s PhDr. Boženou Malovcovou, vedúcou archívu v rokoch 1990 - 2022
Poprad, 31. január 2022

Popradskí archivári sa aktívne zapojili do Archívnych dní, Ing. Marta Bednárová bola opätovne zvolená za členku výboru Spoločnosti slovenských archivárov, Mgr. Ľuboš Janaček vystúpil počas rokovania s príspevkom *Personálne obsadenie úradov v Prešporskej stolici v rokoch (1611) 1665 – 1711* a počas slávnostného večera bola za obetavú a nezištnú prácu pri naplňaní poslania spoločnosti ocenená pamätnou plaketou PhDr. Božena Malovcová.

XXV. Archívne dni v Slovenskej republike
Smolenice, 25. -27. máj 2022

Celoslovenské školenie k predarchívnej starostlivosti

Poprad, 7. – 8. jún 2022

Deň otvorených dverí s názvom Generácie generáciám

Poprad, 14. október 2022

Deň otvorených dverí v Poprade bol venovaný ľuďom, ktorí odovzdali svoje vzácne archívne dokumenty do správy archívu v Poprade prostredníctvom akvizícií. Za pomoc pri záchrane kultúrneho dedičstva im boli udelené ďakovné listy.

Slávnostnou akadémiou si Okresný úrad v Poprade pripomenul udalosti spojené s výstavbou, otvorením a prevádzkou svojej budovy. Prednáškou o stavbe a histórii budovy prispela k dôstojnému priebehu podujatia PhDr. Zuzana Kollárová, PhD.

90. výročie otvorenia budovy Okresného úradu v Poprade
Poprad ,16. november 2022

Spišský záloh, konferencia

Ľubovniansky hrad - hrad Niedzica, 8. – 10. november 2022

Dňa 8. novembra 2022 uplynulo 610 rokov od vydania listiny, ktorou sa 16 spišských miest, dva hrady a viacero dedín dostalo pod správu Poľska. V dňoch 8. - 10. novembra 2022 sa konalo stretnutie odborníkov, ktorí v Starej Ľubovni a Niedzici predstavili výsledky svojich výskumov o spišskom zálohu. PhDr. Zuzana Kollárová, PhD. na podujatí vystúpila s príspevkom Agenda poľských panovníkov a starostov v spišských zálohovaných mestách.

SÚVISLOSTI SPIŠSKÉHO ZÁLOHU

9. 11. 2022 Hrad Ľubovňa, ul. Zamiatova 9, 31-41 Ľubovňa

8.30 - 9.00 h Registrácia účastníkov

Charakteristika oblasti – geografická, demografická, administratívna správa a hospodárstvo
9.00 - 10.30 h

- Zuzana Kollárová | Agenda poľských panovníkov a starostov v zálohovaných mestách na Spiši
- Adrienne Kőrmendy | Historické, geografické a demografické nastavenie podmierej časti župy Székely v roku 1412
- István Kovács | Prípojenie zálohovaných území na Spiši k Rakúskemu cisárstvu

10.30 - 11.00 h Príhovorka

Kultúra, architektúra a umenie
11.00 - 12.30 h

- Mária Marcinowska | Prvá správa z radu Spišských miest - miestna kultúra na vandalsko-spišskom pohraničí v rokoch 1590-1725
- Kálmán Jánoska | Odkaz valyby spišských starostov na architektúru hradu Ľubovňa
- Mária Hlaváčková | Architektúra miest Ľubovňa a Niedzica - podolsko domnia v dobe spišského zálohu
- Mária Kocimová Stanizavská | Možnosť naňho dať oči zrakú v novovekom so zálohovaním Spišského starostovstva - výstavné usielky

11.

Vladimír Janček – športovec srdcom

Kežmarok, 14. september 2022, vernisáž výstavy

Výstavu venovanú športovcovi, trénerovi, učiteľovi, organizátorovi, funkcionárovi, ktorý prekročil športovými úspechmi v ľahkej atletike a svojou prácou hranice svojho mesta i Slovenska pripravili PhDr. Zuzana Kollárová, PhD. a Ing. Martina Šlampová. Hostom vernisáže bol aj bývalý predseda Slovenského olympijského výboru František Chmelár.

Na výstave boli prezentované fotografie, dokumenty, športové ocenenia a medaily, zberateľské artefakty Vlada Jančeka, či zástava Streleckého spolku v Kežmarku, o zreštaurovanie ktorej sa Vladimír Janček osobne pričínil.

Po stopách horských vodcov

Poprad, 22. november 2022, vernisáž výstavy

Pri príležitosti 150. výročia organizovaného horského vodcovstva vo Vysokých Tatrách a 30. výročia vzniku Národnej asociácie horských vodcov Slovenskej republiky sa v Starom Smokovci uskutočnil Generálny míting Medzinárodnej organizácie horských vodcov.

Jedným zo sprievodných programov podujatia bolo otvorenie výstavy venovanej obom výročiam, ktorú pripravili pracovníci Štátneho archívu v Prešove, pracovisko Archív Poprad. Kurátorkou výstavy bola Mgr. Ingrid Janigová.

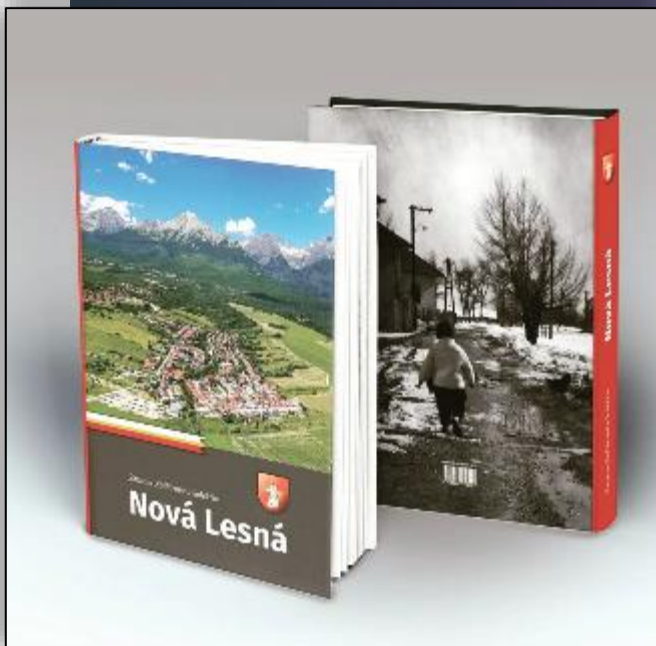
Monografia Veľký Slavkov od praveku po súčasnosť

prezentácia 3. marec 2022

Spoluautorkami monografie o Veľkom Slavkove od praveku po súčasnosť sú štyri popradské archivárky (Ing. Marta Bednárová, PhDr. Zuzana Kollárová, PhD., PhDr. Božena Malovcová, Ing. Martina Šlampová). Vydanie publikácie autori a vedenie obce pripravovali takmer 6 rokov a v súťaži Kniha roka Prešovského samosprávneho kraja získala 2. miesto v kategórii Odborná literatúra/Vedecká literatúra.

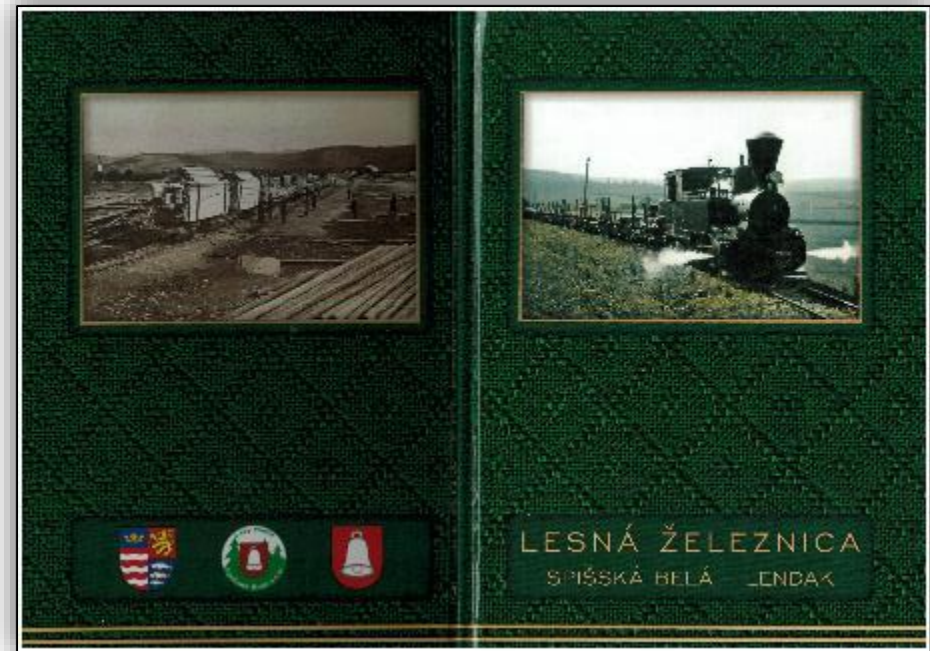
Monografia Nová Lesná prezentácia 19. október 2022

Snahou monografie z dielne archivárov (Mgr. Ľuboš Janaček, Mgr. Ingrid Janigová, PhDr. Zuzana Kollárová, PhDr., PhDr. Božena Malovcová, Ing. Martina Šlampová) z Popradu bolo, za výraznej pomoci obyvateľov obce, ktorí prispeli svojimi rodinnými fotografiami, vytvoriť dôstojnú publikáciu zachovávajúcu doposiaľ známe i neznáme fakty zo života obce Nová Lesná.

Publikácia Lesná železnica Spišská Belá – Lendak

prezentácia 7. november 2022

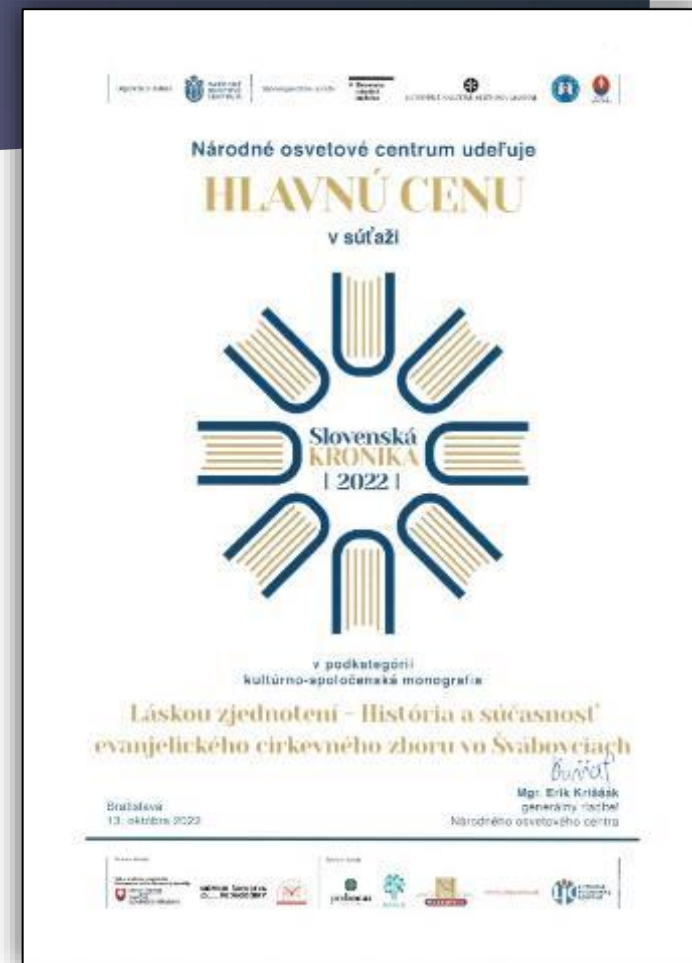
Publikáciu o unikátnej lesnej železnici, jedinej na hornom Spiši, s originálnym názvom Šodronka, ktorá smerovala z drevoskladu v Spišskej Belej cez Šarpanec do Lendaku vydali Lesy mesta Spišská Belá, s. r. o., spoluautorkou publikácie je PhDr. Zuzana Kollárová, PhD.

Súťaž Slovenská kronika 2022

Martin, 13. október 2022

Vedecko-výskumnú a publikačnú činnosť popradských archivárov ocenili v súťaži v kategórii Všeobecná monografia obce, v ktorej získala Mimoriadnu cenu monografia **Veľký Slavkov od praveku po súčasnosť** za mimoriadny prínos pre poznanie minulosti obce a okolitého regiónu. V kategórii Kultúrno-spoločenská monografia získala Hlavnú cenu publikácia **Láskou zjednotení – História a súčasnosť evanjelického cirkevného zboru v Švábovciach**.

Exkurzie

V roku 2022 navštívilo Archív Poprad 14 exkurzií

Žiaci základných a stredných škôl prichádzajú do archívu dozvedieť sa viac o histórii, činnosti archívu, a tiež o vzácných archívnych dokumentoch. Popri množstve vypočutých faktov, majú možnosť zahrať sa na archivárov, prečítať archívny dokument, poskladať archívnu škatuľu, prezrieť si aktuálnu výstavu.

Archív Poprad odprezentoval svoju prácu kolegom z Českej republiky, archivárom a členom Českej informačnej spoločnosti.

Archívnou škatuľou z kartónu pôvodne určeného na výrobu obalov pre mrazené kurčatá sme rozšírili počet exponátov World Museum of Archive Boxes pri Moravskom zemskom archíve v Brne, Štátnom okresnom archíve Brno-vidiek so sídlom v Rajhrade.

Exkurzia českých archivárov
Poprad, 30. september 2022

Archív Poprad pripravil v spolupráci s TV Poprad, Kežmarskou televíziou, TV Markíza, TA3 a RTVS 13 reportáží, ktoré sa venovali akciám organizovaných archívom, ale aj témam z histórie regiónu, napr. výročiu Nežnej revolúcie, spišským zálohovaným mestám, rómskemu holokaustu, názvom popradských panelákov, význame kroník, histórii Štrbského Plesa, popradskej papierni a i.

Spolupráca s médiami

Spolupráca s Centrom podpory Prešov a Jednotkou podpory Poprad

V spolupráci s Centrom podpory Prešov sa uskutočnila výmena troch vstupných dverí. Na budove č. 20 bola vymenená krytina na strieške prístavby. Centrum podpory tiež zabezpečilo opravu havárie vody, kúrenia a kanalizácie. Spolupráca s Centrom podpory Prešov a aj s Jednotkou podpory Poprad je veľmi dobrá.

Havária vody, kúrenia a kanalizácie

Centrum podpory zabezpečilo opravu havárie vody, kúrenia a kanalizácie v budovách archívu.

Zvýšenie voľnej kapacity v depotoch

- ▶ V depotoch v budove Okresného úradu v Poprade boli vyčistené 3 miestnosti, vnesený starý nábytok a zariadenie, zaregálovaných bolo 6 depotov novými regálmi.

Stav budov

- ▶ Aj napriek vykonaným rekonštrukčným prácam v roku 2022 sú budovy archívu v zlom stave, je potrebná ich celková rekonštrukcia (výmena okien, oprava strešnej krytiny, oprava fasády, oprava vnútorných omietok a vymalovanie priestorov). Archív sa nachádza v Mestskej pamiatkovej rezervácii v Spišskej Sobote navštevovanej turistami, budovy sú pamiatkovo chránenými objektami a často sú archivári upozorňovaní verejnosťou na ich zlý fyzický stav a vzhľad.